

CAUSA MORTIS

MAREK HLADKÝ - JITKA HLADKÁ

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

CAUSA MORTIS

MAREK HLADKÝ - JITKA HLADKÁ

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Jitka Hladká, Marek Hladký, 2017
Marek Hladký, Jitka Hladká © DILIA, 2017
Cover Illustrations © Žaneta Kortusová, 2017
Cover Art © Lukáš Tuma, 2017
Czech Edition © Nakladatelství Epoque, 2017

ISBN 978-80-7557-451-0 (pdf)

OBSAH

KAPITOLA PRVNÍ ODEČÍTÁNÍ
KAPITOLA DRUHÁ NOVÝ ZAČÁTEK
KAPITOLA TŘETÍ V ŘÍMĚ ŘÍMANEM
KAPITOLA ČTVRTÁ DOBRÉ POLE
KAPITOLA PÁTÁ MORTUI VIVOS DOCENT
KAPITOLA ŠESTÁ KADÁVER
KAPITOLA SEDMÁ ONA A ON
KAPITOLA OSMÁ RES PUBLICA
KAPITOLA DEVÁTÁ MAGICKÉ NEŘESTI
KAPITOLA DESÁTÁ KLOUZALY MI BRZDIČKY
KAPITOLA JEDENÁCTÁ NEVĚSTA ŠELMA
KAPITOLA DVANÁCTÁ CAUSA MORTIS
EPILOG

*Věnováno všem,
kteří neztrácejí naději
a věří sami v sebe.*

*Dedikováno památce
Aloise Prucka a Jaroslava Krajíčka.*

Autoři

KAPITOLA PRVNÍ ODEČÍTÁNÍ

I.

Judita milovala noční oblohu. V posledním roce byla jejím tichým utěшитelem, když nemohla spát a celé dlouhé noci přemítala o tom, co s ní bude. Pořád ji pronásledoval pocit, kolik hrůzy a utrpení musela až donedávna vidět. A teď to celé začne znovu! Věděla, že dnešním dnem začal boj o čistotu její duše. Ars morte, umění zemřít. Vzpomněla si na prastaré učení, připravující duše umírajících na jejich poslední boj. Cílem bylo projít všemi zkouškami a nepodlehnout věčnému pokušení. Proč jen lidé tolik zapomínají...

Ležela zachumlaná pod dekou v posteli a chvílemi se jí zdálo, že taky dostává horečku. A to by bylo zlé. Několikrát si za posledního půl roku myslela, že už je líp. A pokaždé se to vrátilo právě horečkami. Tentokrát to však bylo nezvykle chladnou nocí. Poté, co se začala srovnávat sama sebou, se její zdravotní stav pomalu zlepšil. A potom ta neuvěřitelná nabídka! Judita odhadovala, že za chvíli začne svítat.

Náhle se otevřely dveře. Judita ani nedýchá. Manžel na ní nesmí nic poznat! Už ho přece nemůže dál svou nespavostí trápit! Tolik starostlivosti, trpělivosti a lás-

ky jí nikdo nikdy nedal. Až Jan.

Cítala, jak ji pohládl po čele.

„Ty nespíš,“ zaslechne nad sebou. V duchu se musí usmát. Honza mi tu ještě chyběl...

„Čekám na tebe,“ odpověděla a otevřela oči.

„Ještě mi zbývá dopsat kapitolu,“ naklonil se k ní Jan.

„Líbí se mi, že to nevzdáváš. Docentura ti bude slušet. Adriana měla pravdu, když ti to navrhla.“

„Jestli nad ní dřív nevypustím duši,“ hlesl unaveně Jan.

„Prosím tě, to neříkej. Od čeho máš mě?“

„Není špatné mít doma odborníka přes smrt,“ usmál se Jan a vrátil se do vedlejšího pokoje.

„Pozdravuj všechna zvířátka ve své vědecké práci,“ usmála se.

Zatímco slyšela tichý klapot klávesnice notebooku, do kterého její muž vepisoval svou habilitační práci z veterinární medicíny, její myšlenky se vrátily ke všemu, co se dnešní den stalo.

Dnes se Juditě změnil celý život. A ona to dobře věděla. Cítala to.

Byla s Janem šťastná. Přes všechno, čím si za těch posledních dvanáct měsíců prošli, by neměnila ani den. Zvláště poté, co se zlé začalo opět v dobré obracet.

Manžel ji neskutečně podržel, když málem přišla úplně o všechno, čemu do té doby věřila.

Zavřela víčka a svět jejích vzpomínek pod nimi znovu ožil.

Byla unášena jeho vírem, který jí nedal odpočinout.

Tentokrát však zůstávala v současnosti. Její mozek jí tvrdošijně vnucoval zážitky z předešlého dne.

Mozek... kolikrát už lidský mozek svírala ve svých dlaních.

Kilo a půl mrtvé váhy. Jeho hmota ji nepřestávala fascinovat. Právě tady se skrývá osobnost každé bytosti. A ona se vždy s úctou dotýkala tkáně, která ještě nedávno samostatně myslela, učila se, rozhodovala, milovala.

Nesčetněkrát prováděla pitvu hlavy.

A pokaždé se jí, alespoň na vteřinku, vkradla do mysli ta chladná úvaha, které se už dávno přestala bát: jaké to bude, až na pitevním stole bude ležet ona.

A stejná myšlenka ji pronásledovala i včera ve strašnickém krematoriu. Akorát se pitevní stůl proměnil v katafalk.

Tak jaké to jednou bude?

Bude jednou i na jejím pohřbu tolik lidí jako teď, v deset dopoledne, když začal pohřeb přednosty Ústavu soudního lékařství? Na jeho místo zítra nastupuje.

II.

Do poslední chvíle nevěděla, jestli to tady, na pohřbu, zvládne. Zatímco pitva jí nedělala sebemenší potíže, pohřby upřímně nesnášela. Snad za to mohl ten kontrast tiché a studené prosektury s emocemi nabitým místem posledního rozloučení.

A své v tom hrála i samotná podstata tohoto místa. Tady, doslova pár metrů od katafalku, se člověk nebo to, co z něj zbylo, změní v popel. Nenávratně. A na nevratnost se těžko zvyká. Tedy kromě samotné smrti, se kterou se Judita tak dlouho a dobře znala. Orgány můžete z mrtvého těla vytáhnout opakovaně, vzorků si do

laboratoře a pod mikroskop pořídíte, kolik chcete. Pittevní protokol nebo znalecký posudek můžete změnit. Ale mrtvé tkáně, maso, kosti – proměníte v popel jen jednou.

A to se děje právě tady, v jednom z mnoha chrámů smrti, s adresou Praha 10, Strašnice.

Nakonec to všechno rozhodla Adriana. To ona ji přiměla k tomu, aby na pohřeb přišla. Prý se to hodí. Vyzvedla ji doma a dovezla až sem. Manžela necháme těm jeho pacientíkům, pronesla Adriana kousavě, když odjížděli z ulice U Hostavického potoka, kde Judita bydlí, a Jan jim mával.

Adriana Nollová, zástupkyně přednosty Ústavu soudního lékařství a toxikologie, děkanka lékařské fakulty. Ta veterináře, kterým Jan je, prostě moc vážně nebere.

„Tak to mezi šlechtou chodí,“ usmála se na Juditu Adriana.

A Juditě nezbylo nic jiného, než si pomalu zvykat.

Jak se vlastně s Adrianou setkala? Judita si nemohla zaboha vzpomenout. Jediné, co věděla, bylo, že se k ní Adriana od první chvíle chovala jako k nejlepší známé. Ačkoli Judita byla mladší, tak si s Nollovou poměrně rychle potykala. Jako by se znaly celou věčnost, opakovala Nollová. A Judita pomalu chápala, že je jí s Adrianou dobře. Že v ní našla tu, kterou tak dlouho hledala. Skvělou kamarádku. Možná i přítelkyni...

A tak nechápala, když v krematoriu viděla vdovu po přednostovi ústavu, jak na Adrianu Nollovou strašlivě řve a obviňuje ji z profesorovy smrti.

„Zabila jste ho, pitvala jste ho, abyste to přikryla, a

teď si ho ještě pohřbíte! Já trvám na tom, aby se otevřela rakev! Já chci vidět svého muže! Byl to váš nadřízený,“ ječela na Adrianu vdova.

Nollová se pomalu otočila na vdovu. Judita si všimla, jak se její doposud vlídná a účastná tvář proměnila. Hlavně oči. Tohle byly oči žraloka, který si chladně prohlížel svou oběť.

„Všichni jsme si pana profesora nesmírně vážili. A proto nechceme dopustit, abyste si ho pamatovala jinak, než když byl plný života, který k němu tak neodmyslitelně patřil.“

„Já trvám na identifikaci, kterou jsme mně i mé rodině od chvíle, kdy našli jeho tělo, znemožnila,“ řekla pomalu vdova. „Jinak volám policii a podám na vás trestní oznámení.“

„Rakev je zapečetěná a byl úředně vydán přísný zákaz ji otevřít,“ postavila se za Adrianu Judita. „Tady s žádnou policií ani trestním oznámením nepochodíte.“

„Vy se do toho nepleťte a buďte ráda, že vůbec jste,“ odsekla Juditě nenávistně vdova.

„Mluvíte s nástupkyní vašeho muže,“ odvětila chladně Nollová.

„To si snad děláte legraci,“ rozesmála se hystericky vdova. „Tohle, že má převzít funkci po mém muži?“

„Važte slova,“ varovala ji Nollová.

„Ta rakev se otevře. Kdybych sem měla zavolat novináře, policii a kdoví koho ještě!“

Judita se znovu nadechla, ale ucítila na svém rameni ledově pevný stisk. Byla to Adriana, která ji zadržela.

„Jak si přejete. Ale pochopíte, čeho jsem vás chtěla

ušetřit. Z úcty k vám i panu profesorovi.“

Vdova trochu znejistěla.

„Jak se to provádí?“

„Co myslíte?“ pousmála se Nollová.

„No to otevření rakve. Musí přijet policie?“

„Policie? A proč? Ještě by omdleli, až uvidí, co vás čeká. Nás soudních patologů je tady dost a jeden zřízenec pohřební služby nebo krematoria s kleštěmi, nožem a šroubovákem se tady snad také najde.“

„Proč kleště a nůž a šroubovák? Na co?“

„To uvidíte. Chcete přece za každou cenu otevřít rakev,“ otočila se chladně Nollová ke dveřím.

Chodba před márnicí, v zázemí krematoria, bylo to poslední, co chtěla vdova vidět. V jejích očích se zračila stále ta samá otázka: proboha, co ještě uvidím?

Zřízenci kolem nich každou chvíli projížděli s dalšími a dalšími rakvemi. Některé tady stály na starých oprýskaných vozících podél zdi a pokorně čekaly na svůj dnešní obřad. Na to poslední velké entrée a rychle následující sbohem, která tady člověk světu dává. A jiné rakve, přímo z márnice, odjížděly na svou úplně poslední cestu k obrovským pecím krematoria. Tyto rakve byly z pohřbů minulých dní nebo sem připutovaly ke spálení ze všech možných krajů republiky. Krematorium, to je především rutina a provoz. Málokdo si to uvědomí, když smutní ve velkém sále a myslí si, že to celé, tedy hudba, květiny, smuteční řečník jsou tu jen a jen pro toho jediného, kdo právě teď leží v rakvi na katafalku. To je velké zdání, které klame. Omyl! Krematorium je jedno velké divadlo. Má svůj řád, provoz, scénu i zákulisí. A za peníze vám tady nabídnou pocit, že jsou

tu jen pro vás a toho nebožtíka, kterého už opravdu nikdo a nic nevzkřísí. Ani vaše slzy, ani hraná účast všech, kteří tady pracují.

A stejné je to i na soudní patologii. Odborně se tomu říká pitevní provoz.

Ostrý zvuk prořízl ticho chodby strašnického krematoria před zdejší márnicí.

A opakoval se stále a stále, dokud poslední z hřebíků, kterými byla rakev zatlučena, neskončil v připravené plechovce.

Zřízenec krematoria se naposledy podíval na Adrianu Nollovou a potom na vdovu po přednostovi ústavu. Té Adriana nevěnovala sebemenší pohled a přikývla. Zřízenec se zhluboka nadechl, zadržel dech a rychlým pohybem nadzvedl víko rakve. Vdova si instinktivně přiložila přes nos a ústa kapesník.

Ostatní, tedy Judita, Adriana a Martin to nepotřebovali. Nepřestali dýchat. Byli na pach smrti a rozkladu zvyklí. Byli zvyklí na daleko horší vjemy, než na ten, který je právě čekal. Martin Skružný byl nejen smutečným hostem, ale také pitevním sanitářem. Dokonce profesora, jehož tělo leželo v rakvi, sám pitval a nakonec tělo dával i do bílého igelitového pytle, ve kterém teď mrtvola v rakvi ležela.

„Já ti pomůžu odstranit víko,“ podíval se Martin na zřízence z krematoria. Ten se jen s povděkem usmál.

„Doufám, že jste pana profesora řádně oblékl,“ podívala se Adriana nejdříve na nafouknutý bílý igelitový pytel v rakvi a potom na Martina.

„Nedovolil bych si jinak, paní docentko,“ hlesnul Martin.

Adriana se jemně dotkla ouška zipu na straně igelitového pytle. Potom se chladně podívala na vdovu.

„Chcete sama?“

Vdova mlčela a sbírala sílu k tomu, co uvidí.

„Martine, podejte mi nůž.“

„K čemu chcete nůž,“ vykřikla vdova.

„Někdy se nám zip zasekne, potvora jedna,“ neodpustila si Adriana s lehkým úsměvem.

„No jo, pořád to reklamujeme,“ přikývnul Martin.

„Ale marně, von ty použitý pytle už nikdo nechce.“

Adriana jedním mocným trhnutím rozevřela zip pytle, ve kterém bylo uloženo tělo dnes už bývalého přednosty Ústavu soudního lékařství, a odhrnula okraje igelitu z těla.

„To snad...“ nedořekla vdova a zhroutila se na podlahu chodby.

Nikdo se ji nesnažil zachytit, takže se zachytila okraje rakve, která se k ní povážlivě naklonila. Konečně pomohl Martin se zřízencem.

„*Tohle* přece není můj muž,“ opakovala vdova a vši silou se naklonila přes okraj rakve, aby tělo alespoň ještě jednou zahlédla.

Pořád nevěřičně zírala na profesorovu hlavu.

„Chtěla jsem vás toho ušetřit. Říkala jsem vám, že při autonehodě došlo k dekapitaci, úplnému oddělení hlavy. Vše co z ní zbylo, je tady,“ řekla pomalu Adriana.

„*To* není můj muž!“

„Chcete vidět jeho tělo? Nějaký identifikační detail? No tak, Martine, rozepněte panu profesorovi košili a ukažte jizvu, kterou měl po operaci na břiše. A zašitý pitevní řez ukazovat nemusíte.“

„Vždyť má hlavu jako...“

„Krikeťák,“ řekl suše Martin. „Víc jsem s tím dělat nemohl. To je všechno, co nám v pytlích od autonehody přivezli. Takhle *to* posbírali hasiči s funebrákama.“

Vdova jen tiše zírala na proužky skalpů s vlasy, které byly sešity k sobě a ke zlomené dolní čelisti, ze které vyčnívaly dva zakrvácené přední zuby. Čelo, oči, tváře, nos, to všechno chybělo.

„Jeho oduševnělá tvář, moudré oči, vždy pečlivě učešané vlasy,“ chvěla se vdova.

„Hlavu mu oddělil návěš z kamionu, když vystupoval z auta. Proč zastavil na dálnici v odstavném pruhu a vystupoval, stále nevíme. Ale všechno jsem vám už řekla, abych vás tohoto pohledu ušetřila. Už mě chápete?“

Vdova se chvěla a celé její tělo podlehlo mocným vzlykům.

„Promiňte... promiňte mi to všechno... paní doцентko, promiňte,“ opakovala, zatímco ji Martin šetrně vyváděl ze zázemí krematoria do obřadní síně.

III.

V ložnici pomalu svítá.

Judita pozoruje své nohy na matraci. Leží bezvládně, jako nohy nějaké mrtvoly na vozíku v márnici. Už rok jsou tak cizí. Opravdu cizí? Ne, jsou zapovězené. Ten úraz jí převrátil celý život naruby. Judita se nechce pomstít. Komu taky? Chce jen přežít, než přijde na to, jak to doopravdy všechno je.

První paprsek dopadl do ložnice. Bylo by to tak krásné a romantické ráno, kdyby se právě v tom prvním

paprsku nezalesklo madlo té chromové bestie, zaparkované hned u postele. Každá bestie má obvykle dvě jména a těžko se s ní smiřujete. Ale když chcete bez možnosti pomsty přežít, nic jiného vám nakonec nezůstane. Jméno jejího monstra bylo: *invalidní vozík*.

Co všechno ještě budu muset udělat pro to, abych se dozvěděla pravdu, ptala se sama sebe Judita. Kdo mi chtěl ublížit? A proč?

Konečně! Temné noční děsy pomalu odcházely a poslední myšlenka, než Judita na slabou hodinku konečně usnula, byla vlastně otázkou.

Co se stane soudnímu patologovi, když začne vnímat víc, než by chtěl?

KAPITOLA DRUHÁ NOVÝ ZACÁTEK

I.

Bylo něco málo před osmou ráno, když před vchodem do Ústavu soudního lékařství zastavilo auto.

Fordu ranger krémová metalíza prostě slušela.

Barvu vybírala Judita a trvalo to déle, než Honzovi sestavit výbavu celého auta. A pak na auto několik dalších měsíců čekali. To, co na terénním autě nejméně oceňovala, stalo se pro ni v posledních měsících pastí. Milovala nasedat do auta vestoje. Dnes by se z vozíku do kabiny bez cizí pomoci nedostala. Ale zase mělo tohle auto jednu obrovskou výhodu. Na zadní plošinu se vejde kde co, včetně jejího vozíku.

„Mám tě doprovodit až do kanceláře?“ zeptal se opatrně Jan.

Ta otázku už visela ve vzduchu několik minut. A oba nevěděli, co s ní. Janovi bylo líto, že to nebude on, kdo provede vlastní ženu labyrintem pocitů a nástrah prvního dne.

„Proč? Adriana říkala, že tady na mě počká. Pomůžes mi vytáhnout vozík?“

„Opravdu to chceš *takhle*?“ zeptal se Jan.

Judita dělala, že právě tuhle otázku neslyšela.

„Tak kde ta Adriana je?“

Jan ji zahlédl jako první. Adrianu prozradila záclona, která se pohnula ve druhém patře té nejnámější budovy smrti. Jan byl krátkozraký, takže i přesto, že měl brýle, neviděl Adrianu Nollovou na těch pár desítek metrů tak dobře, jak by chtěl. Neviděl její oči. Jan by přísahal, že je pokaždé měla jiné. Od čistě modrých, až po ocelově šedou. Zdálo se mu, jako by se mu Adriana měnila před očima. Musel si přiznat, že tak zvláštního člověka ještě nepotkal. S lidmi obecně neměl moc dobrých zkušeností. Snažil se sice s každým vyjít po dobrém, ale když si měl před lety vybrat, koho chce vlastně léčit, vyhrála zvířata. Nemanipulovala s okolím. Nebyla zákeřná. Až na několik výjimek, které tvořila bojová plemena psů, ale o tom teď přemýšlet nechtěl.

„Opravdu to *takhle* chceš?“ zeptal se znovu Jan.

Judita se nejdřív nadechla, ale pak se pokusila o úsměv. Přikývla.

„Já ti zatím pomůžu z auta,“ hlesnul Jan.

„Ale pak už se nemusíš zdržovat,“ podívala se mu zpřímá do očí Judita.

„Já se přece nezdržuju. Já vezu první den do nové práce ženu, kterou jsem ani po sedmi letech manželství nepřestal milovat.“

Judita si musela přiznat, že ji to nečekané vyznání dojalo.

Když ji Jan držel pevně v náručí, aby ji jemně posadil na vozík, objala ho.

„Miluji tě.“

„Já tebe, lásko.“

Tolik se oba potřebovali. I když to tak nějakou dobu

nebylo. Cítili to úplně stejně. A poslední dobou se mezi ně *něco* znovu čím dál víc dostávalo.

Oba to cítili, ale nedokázali tomu čelit. A tak se tvářili, že *to* zkrátka není. Zatím.

„Jako by nás něco pozorovalo a hledalo jakoukoli skulinku, která...“, nedořekla Judita, když za zády svého muže spatřila Adrianu, jak ji jde s úsměvem přivítat.

„Paní přednostko, vítám tě první den na tvém novém ústavu,“ sklonila se k ní Adriana, aby objala svoji novou šéfovou.

„Pamatuješ, Judi? Tady jsi dělala zkoušky u profesora Donneho ještě jako studentka. A ode dneška mu budeš šéfovat. Nemůže se tě dočkat. Říkal, že jsi byla jedna z nejlepších.“

„Tak proč mě tehdy málem vyhodil od zkoušky?“ usmála se Judita.

„Ale no tak, Judi. Teď mu to můžeš vrátit,“ přimhouřila oči Adriana.

Judita to oslovení nesnášela. Ale tak nějak se proti němu nedokázala postavit. Každou vteřinou cítila, že energie Adriany Nollové je prostě silnější.

Adriana měla všechno pevně v rukách. Judita si všimla, že Nollová neudělala nic, co by přímo nesouviselo s jejím předem vytyčeným cílem.

A lze tento přístup vůbec vyčítat člověku, který se vypracoval až na děkanku lékařské fakulty a dlouhou zástupkyni přednosty nejprestižnějšího ústavu soudní medicíny v Česku? Teď si umínila, že získá nejvyšší akademickou hodnost v jednom z nejtěžších medicínských oborů. Profesuru. A Adriana ji získá. To

bylo dopředu jasné od té chvíle, kdy se pro ni rozhodla.
„Lásko, ordinuju do půl páté, pak pro tebe přijedu,“
políbil Juditu na tvář Jan.

A ona si až teď všimla, kolik lidí v oknech je v tu chvíli pozorovalo. Nejen všichni zaměstnanci jejího ústavu, ale i vedlejšího Ústavu patologie, který je ve zdejší ulici součástí jednoho obrovského komplexu budov piteven, márníc a laboratoří. Až do rozsáhlé reorganizace byl kdysi součástí budovy i specializovaný Ústav dětské patologie a dětské soudní patologie.

„Krásný den, Honzíku,“ usmála se na něj Adriana.

„Vám také, Áduš,“ vrátil jí nepříjemný úsměv Jan. Nesnášel, když mu někdo řekl *Honzíku*. A stejný vztah ke zkomolenině vlastního křestního jména předpokládal i u Adriany. Nemýlil se.

„Dnešní den bude mimořádně úspěšný hlavně pro Judi. Já ji teď provedu ústavem. Pokud bychom dnes skončili dříve, tak ji odvezu domů sama.“

Zatímco s ním Adriana mluvila, měl Jan čím dál jasnější pocit, že se mu ne dívá přímo do očí, ale kamsi za něj. Její oči byly jasné, ale opět jiné. Dnes byly zelené, jako oči kočky. Šelma těsně před lovem, napadlo Jana.

„Tak na shledanou,“ jemně se uklonil Jan a nasedl do auta.

Zatímco Judita svému muži zamávala, Adriana se jen lehce usmála.

„S tímhle autem jezdí na pastvu?“ naklonila se Adriana k Juditě.

„Jak to myslíš?“

„Já myslela, že má své pacienty hlavně na louce.“

„No tak, Adriano!“

„Pro tebe odjakživa Áda. Rozumíme si, Judi?“

Judita se zhluboka nadechla a podívala na hlavní vchod.

„Tak můžeme. Teď už snad zvládnou všechno.“

„Musíme zadem, přes márnice. Tady to nejde, ještě nejsme bezbariéroví. Vždyť víš. Ale nic, v investicích na příští rok to bude,“ odpověděla pomalu Adriana.

„Zadním vchodem?“ zarazila se Judita.

Přesně tohohle se obávala.

Za poslední rok si zvykla, že jediné, co ji dokázalo opravdu uklidnit, bylo přesné naplánování věcí. Tím se zbavovala rizik, ze kterých měla obavy.

„Ještě včera jsi mi říkala, jak to bude krásné, až poprvé vejdu hlavním vchodem do svého ústavu,“ podívala se na ni vyčítavě Judita.

„Však ty brzy hlavním vchodem *vejdeš*. Obě víme, že ten vozík nemusí být navždycky,“ snažila se ji rozptýlit Adriana.

„Ale přece jenom, Jenda mě tam mohl zavézt.“

„Zadním vchodem přes márnici? Prosím tě, snad bys nechtěla toho svého veterináře děsit! Kdo ví, co by tam viděl. Je pondělí a nezapomeň, *co* všechno tam teď je. Takovej hodnej zvěrolékař se jednou lekne a nakonec tě přestane pouštět do práce,“ zasmála se Adriana.

Judita to přešla mlčením. Pokolikáté už, blesklo jí hlavou. Pořád se do Jana naváží. Takhle ne, rozhodla se Judita.

„Tak dost,“ hlesla.

„Máš pravdu, jedeme, máme nejvyšší čas,“ vyhnula se střetu Adriana.

Judita se opět zhluboka nadechla. Užívala si tu čarokrásnou vůni stromů a života vůbec, na kterou bude muset v nejbližších hodinách zapomenout. Začínalo jemně pršet.

Když se za nimi zavřely těžké dřevěné dveře s nápisem MÁRNICE, NEPOVOLANÝM VSTUP PŘÍSNĚ ZAKÁZÁN, ocitla se Judita s Adrianou ve světě mrtvých.

Změnilo se úplně všechno. Sem se denní světlo dostávalo přes malá zabílená okénka jen stěží.

Ten chlad byl citelný, stejně jako všudypřítomný zápach rozkladu a hniloby.

„Hergot, kdo sem zase leze,“ ozvalo se za rohem bíle vykachlíčkované chodby, která se rozšiřovala do zářivkami chladně osvětlené místnosti. Byla to přípravná. Tady se přebírají těla od pohřební služby a po pitvě i případné identifikaci opět předávají pohřebákům.

Těla se tady i oblékají a upravují.

„Tak kdo je to? Aha, promiňte, paní docentko,“ omlouval se Martin Skružný.

„Je osm, nemáte už otevírat těla na pitevně?“ změřila si pitevního sanitáře přísně Nollová.

„To už je tolik? No vidíte a já se tady ještě párám s tím dědkem, co jsme ho včera pitvali.“

„Tohle přece není vaše práce,“ nedala se Nollová.

„Když voni se nám ti funebráci těch mrtvol čím dál víc bojeje,“ zažertoval Martin a podebral pinzetou mrtvole oční víčko, aby ho silou přetáhl přes oko.

„Tak a teď může spát navěky.“

Adriana stála vedle Martina, takže musela vidět, co drží v ruce. Přesto se zeptala.

„To jsou kleště?“

„Ne, pinzeta. Proč se ptáte,“ podíval se na ni překvapeně Martin. „Co bych tady asi tak dělal s kleštěmi,“ zabrblal sanitář a podíval se na funebráka, který stál opodál, a bylo na něm vidět, že je rád, když nemusí tělo upravovat.

Judita si uvědomila, že se dlaněmi dotýká gum svého vozíku. Nechtěla ani domyslet, co všechno se tady denně ocitlo na vykachlíčkové podlaze, která byla po pár metrech prošpikovaná mřížkami odtokových kanálků.

„To nic, já tě budu tlačit,“ odtušila Nollová.

Obě ženy se ocitly v dlouhé, bíle obložené a mírně zakřivené chodbě, ze které je přímý vstup do márnice a nákladního výtahu. Tato chodba je na konci přepažena odemykatelnou mříží, za kterou pokračuje do márnice sousedního Ústavu patologie.

„Tady jsem snad nikdy nebyla,“ rozhlížela se Judita.

„O nic jsi nepřišla. Trochu tomu pomohla až nedávná rekonstrukce,“ pokrčila rameny Adriana.

„Když už jsme tady, můžeme se podívat do márnice?“ neodolala Judita.

„Ale Judi, teď? Teď určitě ne. Přijdeme tak tak na čas. A navíc, vždyť je to jen obyčejná márnice. Co bys tam tak viděla? Vždyť víš, jak je to pořád stejný.“

„Ale já...“

„Někdy jindy, ano?“ odpověděla chladně Adriana.

Judita se nemohla zbavit dojmu, že s ní její zástupkyně mluvila jako s malou holkou. S nesvéprávnou bytůstkou, kterou snad musí vodit za ručičku. Ale nekřivdila jí? Vždyť nebýt Adriany Nollové, nebyla by tu dnes Judita Marková nastupovala do funkce přednosty nej-

prestižnějšího ústavu soudní medicíny v zemi.

„Co to bylo s těmi kleštěmi?“ zajímala se nová přednostka ústavu.

„Já ti to pak vysvětlím, Judi,“ zašeptala Nollová.

Zastavily se u širokých dveří výtahu.

„Teď už to půjde jako po másle,“ usmála se Adriana.

Judita zvedla hlavu a ustrnula. Přímo nad její hlavou byl velký nápis:

NÁKLADNÍ VÝTAH. POUZE PRO PŘEPRAVU
ZEMŘELÝCH. JÍZDA OSOB PŘÍSNĚ ZAKÁZÁNA.

„To opravdu pojedou tímhle?“

„No jinak to nejde. Teda prozatím. Ale neboj se, my s tím jezdíme všichni.“

II.

Tak tohle má být ten vysněný nový začátek, přemítala Judita Marková, když konečně osaměla ve své nové pracovně.

Tolik pokoření a studu jako dnes snad ještě nikdy nezažila. Nikdy!

Tohle se snad může stát jenom jí.

Slyšet jenom ty poznámky mediků, kteří postávali v pitevně a čekali, až sanitáři přivezou těla z márnice. A najednou se smíchem komentovali, jak z výtahu pro mrtvolu vyjíždí ona na invalidním vozíku.

„Jé, to je výtah pro nebožtíky, paní, tím se nejezdí!“ vykřikl na ni jeden ze studentů.

A Áda se jí ani slovem nezastala! Ano, řekla sice, aby se uklidnili, že tohle je nová šéfová ústavu. Ale mělo to spíše opačný efekt.

Áda přece musela slyšet ty další poznámky, kterým se všichni začali smát! *Tohle* nás jako bude učit? Nedá-me sem značku zákaz vjezdu?

A pak ten pichlavý, bodavý smích, když vyjížděla na svém vozíku z pitevny.

„Nebyly jsme jiné, Judi,“ řekla Adriana.

Ale byly! My jsme přece nebyly takové svině, chtělo se Juditě zařvat na celý svět. Ale ovládla se.

Judita ve své pracovně usilovně přemýšlela, kolikrát se dnes musela ovládnout?

Zážitek s mediky na pitevně byl jenom začátkem.

Velká zasedací místnost, ve které byli shromážděni všichni zaměstnanci ústavu. Dvacet čtyři lidí.

Někteří se dívali na hodinky a dávali tak Juditě najevo, že je zdržuje.

Nakonec mluvila jen Adriana Nollová.

V očích všech četla Judita jedinou otázku: proč je novou šéfovou zrovna ona? Proč ta mladá holka na vozíku? Bez docentury, profesury, pouze pí ejdž dý za jménem a někde hodně vysoko zatraceně velkou protekcí.

Na správnou odpověď by nikdo z přítomných nevsadil. Sama Judita totiž nevěděla, proč si ji vybrali.

„Protože jsi nejlepší. Kdysi se tomu říkalo vyvolená,“ řekla Adriana, když jí před pár dny oznamovala, že povede ústav.

Co to znamená? Vybrána bez výběrového řízení. Prostě jí oznámili, že ji, pokud souhlasí, budou jmenovat do funkce. S lékařskou fakultou, pod kterou ústav spadá, neměla také nic společného. Jedinou spojnicí byla právě Adriana Nollová, která, jako děkanka, fa-

kultě šéfuje.

Ale jak přišla zrovna na ni, řadovou soudní lékařku, ještě k tomu po těžké autonehodě?

Přesně tohle jako první zajímalo i Jendu. Když mu něco nebylo jasné, tak se ptal. A ptal se poměrně často. Opakovaně tu otázku položil i Adrianě. A ta mu opakovaně řekla, že už je trapnej. Že by měl znát kvality své ženy a je smutné, když jí tak zoufale nevěří.

Je pravdou, že od té chvíle se už Jan nezeptal.

Přesně takhle si Judita svůj první den nepředstavovala.

Snažila se všechny oslovit pochopením, uznáním, snad i erudicí. Místo toho dnes zažila stud, chlad a mlčení. Nevyčtené pochybnosti o tom, kdo vlastně je a proč se tady ocitla.

To byla nemalá daň za obrovskou prestiž této pracovní, spojenou s podmínkami, které se prostě neodmítají.

Ať o všem přemýšlela z kterékoli strany, Adrianu Nollovou prostě potřebovala. To byla teď její jediná naděje, že tady ve své nové funkci obstojí.

Judita byla tak ponořena sama do sebe, že přeslechla jemné zaklepání na dveře.

„Tak jsme tady,“ ozvalo se ode dveří.

A to už do pracovní vcházela Adriana s jakousi culicí se dívkou.

„To je Tereza. Tereza Mlejnská,“ představila ji Adriana.

„Aha, těší mě,“ řekla překvapeně Judita.

„Můj dárek pro tebe. Terko, počkej za dveřmi.“

Tereza Mlejnská jen přikývla, přitom hekla, uculila

se a odešla.

„Těžko se s ní budu na děkanátu loučit. Tvoje nová sekretářka.“

Judita jen těžko hledala slova. Prostě nevěděla, co na to říct.

„Musíš mít kolem sebe loajální a schopné lidi. A to Tereza rozhodně je.“

„A co bude s paní Štruncovou? Říkala mi, že tady dělala sekretářku přes třicet let a...“

„A hlavně nechtěj slyšet, jak tě tady pomluvila. Ale to už neřeš. Jak jsem řekla, bez svých nových lidí se tady nehneš. A věř, že vím, o čem mluvím. Navíc Tereza Mlejnská je moje neteř. Takže ti za ni ručím,“ usmála se Adriana. „No tak, Judi, nový život začíná! Víš, co to znamená, být tady přednostou?“

III.

Není smutnějšího místa, než pohled na uklizenou pitevnu. To staré sarkastické heslo všech patologů Judita samozřejmě dobře znala. A vzpomněla si na něj pokaždé, když v minulosti procházela prázdnou pitevnou. Všude kaluže vody, které zbyly po pitevních sanitářích, čistících hadicemi pitevní stoly a podlahy. Vlhko jako v tropech, ať je léto nebo zima. A všudypřítomné fialové světlo z dezinfekčních zářivek.

Judita čekala na výtah, kterým se mrtví po pitvě spouštějí zpátky do chodby v suterénu, aby byli uloženi do chladicích nebo mrazicích boxů, podle stupně rozkladu.

Když otevřela dveře výtahu, bylo jí hned jasné, že

dnes tu sjížděl někdo do mrazáku. Judita doufala, že jí tím pachem, který sama sobě odmítala definovat jako nesnesitelný smrad, nenačichnou šaty.

Cesta výtahem byla nekonečná.

Co by se stalo, kdyby se zdviž zasekla? Je tu ještě vůbec někdo?

Adriana musela odjet na fakultu a v pracovních lékařů by ji odsud sotva někdo slyšel. Snad někdo z pitevních sanitářů, kteří mají svůj kutloch s kanapem a šatnou v mezipatře.

Judita za sebou konečně zavřela dveře toho strašného stroje, kterým teď bude muset nějakou dobu jezdit do patra, kde má svou pracovnu a snažila se nahmatat vypínač v chodbě u márnice, kde teď panovala naprostá tma. Nechtěně zavadila rukou o vozík. Leží na něm někdo? Naštěstí ne. Ale na vozíku byla nějaká tekutina. Judita ji nechtěla zkoumat, hlavně musí najít vypínač a rozsvítit světlo. Konečně! Nad hlavou jí zamžikaly zářivky, které osvětlily celou chodbu v suterénu. Byla to jen voda, naštěstí, blesko jí hlavou a zamířila k dvojici umyvadel. Zatímco si myla a dezinfikovala ruce, napadlo ji, že by se konečně mohla podívat do márnice. Je tady přece šéfovou. A tudíž je to nejen její právo, ale dokonce i povinnost.

V minulosti odsuzovala přednosta a primáře, kteří do takových míst nechodili nebo se jim dokonce vyhýbali. Na patologii v Brně byla dokonce pověstná šéfová pitevny, která se do márnice sama bála. Dlouho se to neutajilo a tak byla svým strachem z nebožtíků a duchů nakonec známá po všech ústavech.

Judita si osušila ruce a zarazila se. Musela se začít

smát. Opět se bude dotýkat kol svého vozíku. Ani nechtěla domýšlet, co všechno na podlaze tady bude. Od zítřka bude u sebe pro tyto případy nosit gumové rukavice!

Není tady někde krabice s rukavicemi? Na každé prosektuře jsou samozřejmostí, někteří patologové a sanitáři si jich berou na sebe i víc. A někdo zase pitvá bez rukavic. Ano, i tací se na pitevnách občas najdou. Třeba profesor Donne.

Žádná krabice s gumovými rukavicemi v dohledu, ale zato stála kousek ode dveří s velkým nápisem MÁRNICE.

Judita neodolala a vzala za kliku.

Smůla, dveře byly zamčené.

A ona byla tak zvědavá!

Co teď?

Sanitáři sedí o patro výš a teď už bude v jejich místnosti jen noční služba.

A venku na ni čeká v autě manžel.

Judita zklamaně vydechla. Možná bych mohla mít vlastní klíče, napadlo ji. Mít vlastní klíče od márnice! V té myšlence bylo něco tak rebelského. Nepřipadala by si pak jako zloděj těl? Judita se té myšlence musela zasmát.

Když otevřela dveře zadního vchodu ústavu, ocitla se rázem ve světě živých. Ty stromy na svahu tak šuměly. A vzduch překrásně voněl!

A v ústrety jí přichází Jan. Tolik se na něj těšila.